

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра економічної кібернетики

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ МАТЕМАТИКИ**

Освітня програма

Спеціалізація (за наявності)

Спеціальність

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
економічної кібернетики
Протокол № 2 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи фінансової математики
Освітня програма	
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2/3-4 3/5-6
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год. Практичні заняття - 14 год. Самостійна робота - 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/db9b6add15e167f65895

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Дисципліна «Основи фінансової математики» продовжує цикл дисциплін, що пов'язаний з математичним моделюванням економіки та фінансів. В курсі вивчаються основні поняття фінансових обчислень, математичні моделі фінансового ринку та ринку похідних фінансових інструментів, методи та засоби для виконання фінансових розрахунків та оціночних процедур з оцінки цінних паперів та похідних фінансових інструментів. Теоретичний матеріал курсу підкріплюється виконанням лабораторних робіт з використанням Excel, MathCAD та Math Lab.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент отримає знання з сучасної методології статистичної оцінки і аналізу ринкової економіки; формування у майбутніх фахівців твердих теоретичних знань і практичних навиків основ фінансово-економічних розрахунків, що дозволяють ефективно здійснювати інвестиційну і фінансову діяльність. Ця мета досягається шляхом послідовного викладення теоретичного курсу з проведенням практичних занять.

Компетентності (мають співпадати з матрицею ОП)

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК07. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК04. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК06. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

СК07. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків

Програмні результати навчання

ПР08. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в одній або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПР21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Прості відсоткові ставки.	Відсотки, види відсоткових ставок. Формула нарощення (прості відсотки). Погашення заборгованості по частинам. Нарощення відсотків в споживчому кредиті. Методи дисконтування (прості відсотки). Нарощення по обліковій ставці. Прямі і обернені задачі при нарахуванні відсотків і дисконтування по простим ставкам. Розрахунок терміну позики і величини відсоткової ставки. Конвертація валют і нарощення відсотків.	Тести, питання, практичні завдання, кейси
2.	Тема 2. Складні відсоткові ставки.	Формула нарощення (складні відсотки). Деякі види періодів нарахування відсотків.	Тести, питання,

		<p>Порівняння росту по складним і простим відсоткам. Нарощення відсотків m раз в рік. Номінальна і ефективні ставки.</p> <p>Дисконтування по складній ставці.</p> <p>Порівняння інтенсивності процесів нарощення і дисконтування по різним видам відсоткових ставок. Розрахунок терміну позики і розміру відсоткової ставки.</p>	<p>практичні завдання, кейси</p>
3.	Тема 3. Виробничі відсоткові розрахунки.	<p>Середні відсоткові ставки. Еквівалентність відсоткових ставок. Фінансова еквівалентність зобов'язань і конверсія платежів. Загальна постановка задачі зміни умов контракту. Податки та інфляція. Криві доходності.</p>	<p>Тести, питання, практичні завдання, кейси</p>
4.	Тема 4. Фінансові ренти.	<p>Види потоків платежів та їх основні параметри. Нарощена сума сталої ренти постнумерандо. Сучасна вартість сталої ренти постнумерандо. Визначення параметрів сталих ренти постнумерандо. Нарощення суми і сучасні вартості інших сталих ренти. Ренти з сталим абсолютним приростом платежів. Ренти з сталим відносним приростом платежів. Стала неперервна рента. Неперервні змінні потоки платежів. Конверсія рент. Зміна параметрів ренти.</p>	<p>Тести, питання, практичні завдання, кейси</p>
5.	Тема 5. Страхові ануїтети.	<p>Фінансова еквівалентність в страхуванні. Таблиці смертності і страхові ймовірності. Комутаційні функції. Вартість страхового ануїтету.</p>	<p>Тести, питання, практичні завдання, кейси</p>
6.	Тема 6. Особисте страхування.	<p>Нетто-премії в особистому страхуванні. Страхування життя. Пенсійне страхування. Розрахунок премій і пенсій. Страхові резерви в особистому страхуванні.</p>	<p>Тести, питання, практичні завдання, кейси</p>

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом	
	1	2	3	4	5	6										15	16		17
Лекції	2	4	4	2	2	2													16
Практичні з-тя	2	3	3	2	2	2													14
Самостійна р-та																	10		10
Індивідуальні завдання																10			10
Залік																		50	50
Всього за тиж-нь	4	7	7	4	4	4										10	10	50	100
Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.																			

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції	15
Практичні заняття	15
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення Мультимедіа, комп'ютери, Linux, Windows, Пакет прикладних програм Openoffice, MS Office, роздатковий матеріал

Література:

1. Василевич Л.Ф., Семеняка С.О. Фінансова математика : навч. посіб. / Л.Ф. Василевич, С.О. Семеняка ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. — 228 с.
2. Васильченко І.П., Васильченко З.М. Фінансова математика: навч. посіб. – 2-ге вид., доп. – К.: Кондор, 2012. – 250 с.
3. Григорків В.С., Ярошенко О.І., Нікіфоров П.О. Фінансова математика: підручник. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 488 с.
4. Дмитришин Р.І., Русин Р.С. Вступ у страхування та фінансову математику: Навч. посібник. – Івано-Франківськ: НАІР, 2023. – 284 с.
5. Зайцев О. В. Фінансова математика : підручник / О. В. Зайцев. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 610 с.
6. Фінансова математика та елементи актуарної математики: Навчальний посібник [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 111 «Математика», спеціалізації «Страхова та фінансова математика» / І. І. Голіченко, О.І. Клесов, О. А. Тимошенко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,9 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 104 с.
7. Chandra S., Dharmaraja S., Mehra A., Khemchandani R. Financial Mathematics: An Introduction. – Alpha Science International, Limited, 2013 – 500 p.
8. Evstigneev I.V., Hens T., Schenk-Hoppé K.R. Mathematical Financial Economics: A Basic Introduction. – Springer International Publishing, 2015. – 224 p.
9. Hastings K.J. Introduction to Financial Mathematics. – CRC Press, 2015. – 407p.
10. Mishura Y. Financial Mathematics. – ISTE Press/Elsevier, 2016. – 194 p.

7. Контактна інформація

Кафедра	Економічної кібернетики, вул. Шевченка, 57, 815 кабінет, https://kek.pnu.edu.ua/ , kek@pnu.edu.ua
Викладач	Русин Роман Семенович
Контактна інформація викладача	roman.rusyn@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.2. Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.3. Положення про запобігання академічному плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.4. Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.5. Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.6. Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності». <p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4). Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання здобувачем освіти пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) (див. ст. 4-5). Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)</p>
<p>Неформальна освіта</p>	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019) Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja</p>

Викладач

Роман Русин